

РЕШЕНИЕ

№ 7156

гр. София, 01.12.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 72 състав,
в публично заседание на 17.11.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ева Пелова

при участието на секретаря Детелина Начева, като разгледа дело номер **3318** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс / АПК /, вр. чл. 38 от Закона за висшето образование / ЗВО /.

Образувано е по жалба на Я. Б. П., чрез адв. Г., срещу Заповед № РД-20-587/25.02.2021г., издадена от Ректора на Софийски университет „Св. К. О.“, с която като редовен студент е отстранена за срок от една година.

В жалбата са наведени доводи, аргументирани подробно основания за незаконосъобразност на акта, допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, противоречие с материално правните разпоредби и несъответствие с целта на закона – чл. 146, т. 2 - т. 5 от АПК. Отделно от това се навеждат аргументи за нищожност на оспорената Заповед и недоказаност на обстоятелството, че студентът е нанесъл оценките си. Настоява се, че обжалваната заповед не отговаря на изискванията на чл.59, ал.2 от АПК, тъй като не съдържа наименование на органа, която я е издал, както и датите на които според ответника са извършени и/или установени процесните поправки, чрез което не би могло да се установи спазени ли са преклузивните срокове за налагане на наказание по реда на чл.137, ал.4 от Правилника за устройството и дейността на Софийски университет „Св. К. О.“ / Правилника /. На последно място се посочва, че студентската книжка не представлява официален документ, а меродавен за съответните оценки е протокола от поведението изпит, в който те се отразяват, а впоследствие въвеждат в главната книга и електронната система на учебното заведение. Прави се искане за отмяна на

оспорения административен акт, както и да им бъдат присъдени направените по делото разноски.

Ответникът – Ректора на Софийски университет „Св. К. О.“, чрез процесуалния си представител оспорва жалбата, моли съда да я отхвърли, придържа се към доводите, наведени в отговора по същата. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение, съгласно представен списък.

Съдът, след като обсъди релевираните с жалбата аргументи и доводите на страните в съдебно заседание, прецени събраните по делото доказателства и служебно, на основание чл. 168, ал. 1, вр. чл. 146 от АПК, провери изцяло законосъобразността на обжалвания акт, намира за установено следното от фактическа страна:

На 27.01.2021г. св. М. – инспектор сектор „Студенти“ при Факултета по науки за образованието и изкуствата / ФНОИ / към Софийски Университет „Св. К. О.“ депозирала доклад до декана, във връзка с подаден сигнал от проф. П. №2/19.01.2021г., относно нанесена оценка по дисциплината „Дирижиране хор от клавир 1-ва част“, в студентската книжка на жалб. П..

На 28.01.2021г. декана на ФНОИ, с доклад № 70-13-62 уведомил ректора, че във връзка с установени неистински / фалшифицирани / оценки и подписи в студентската книжка, индивидуални протоколи и подвеждане на преподаватели за признаване на оценки от страна на редовната студентка Я. Б. П., фак. № 680840, предложил същата да бъде изключена от университета, без право да се обучава в него.

На 19.02.2021г. жалбоподателката депозирала обяснение по случая пред декана на ФНОИ – проф. З., с искане да ѝ бъдат предоставени всички документи, намиращи се в учебното заведение, за да прекрати обучението си.

След извършена проверка на студентската книжка, индивидуалните и коригиращи протоколи, и проведени лични срещи с преподаватели, ответника приел, че на стр. 1 от студентката книжка на жалб. П. по дисциплината „Дирижиране хор от клавир 1-ва част“ при проф. П. съществувала оценка „Отличен 6“ - без дата, с неясен подпис, сливаща се с други подписи. На същата страница по дисциплината „Увод в специалността“ при проф. Г. имало оценка „Среден 3“, без подпис и без дата.

На стр. 2 от студентката книжка на жалбоподателката по дисциплина

„Хармония 2 част“ при доц. Г. имало оценка „Мн. добър 5“,

без подпис на преподавателя, с дата VI 14. Това удостоверяване било в

несъответствие с отразеното в протокол № П 2306/14.06.2016 г., където оценката била посочена като „Отличен 6“. На същата страница по дисциплината „Джаз-поп пеене“ нямало подпис

на преподавател, но е налице оценка „Отличен 6“, с името Б. А.. На същата страница по дисциплината „Увод в предучилищната

педагогика“ при проф. Е. съществувала оценка без подпис

„Мн. добър 5“, а в протокол № П2304 и в главната книга оценката била „Добър 4“. На същата страница по дисциплината „Солфедж“ при ас. Мангова имало нанесена оценка „Мн. добър 5“, до която не бил поставен подпис.

Такава оценка липсвала както в С., така и в изпитния протокол и главната

книга. След преглед на студентската книжка ас. Мангова заявила, че

почеркът не е неин и оценката не е написана от нея. На същата страница по дисциплината „Възрастова психология“ при проф. Б. фигурирала оценка „Отличен 6“ и подпис. При сравнение с подписите на проф. Б. от гл. инспектор „Учебна дейност“ в катедра „Социална педагогика и социално дело“ - А. А., и при саморъчно попълнени

от проф. Б. изпитни протоколи, ответника приел че, почеркът и подписът не са на преподавателя. Според ответника жалб. П. е направила опит да склони титуляра на дисциплина - доц. Б., в присъствието на гл. инспектор А.. А., да нанесе/пренесе оценката от студентката книжка в протокола. На същата страница по дисциплината „История на музиката“ при ас. Мангова съществувала оценка „Мн. добър 5“, до която не е положен

подпис. След преглед на студентската книжка, ас. Мангова констатира, че почеркът и оценката не са нейни, което обстоятелство удостовери, и в студентската книжка. На същата страница по дисциплина „Задължително пиано“ при проф. Н. имало подпис и оценка „4“ с дата 30.06. Последните били заличени с черен маркер, но видими на светлина. Към посочената дата такъв изпит не бил провеждан. Ж.. П. положила този изпит през м. ноември 2020г., с индивидуален протокол с „Отличен 6“.

На стр. 3 по дисциплината „Задължително пиано“ при проф.

Н. имало подпис и оценка „Среден 3“, с дата 28.01., която била заличена с черен маркер, но видима на светлина. Към тази дата такъв изпит не бил провеждан. Студентката положила изпита през м. ноември 2020г., с индивидуален протокол с „Отличен 6“.

На стр. 7 по дисциплината „Естетика 2-ра част“ при доц. К. имало нанесена оценка „среден 3“, с подпис на преподавател, която не била отразена в главната книга, протоколите и С.. В изпитния протокол № П490 и в главната книга оценката била „Добър 4“. Преподавателят заявил, че почеркът, оценката и подписът в студентската книжка не са положени от него.

На стр. 6 по дисциплина „Дирижиране на оркестър“ при проф. Б. фигурирала оценка „Мн. добър 5“ с подпис. При среща в отдел „Студенти“, в присъствието на проф. Г. - ръководител катедра „Музика“, проф. Б. удостоверил с подписа си в студентската книжка на жалб. П., че такава оценка не е писал, както и, че положеният подпис не е негов.

В коригиращ протокол № П4080 за дисциплината „Камерен ансамбъл/камерен хор“, която се изучавала 7 семестъра и по учебен план се оценявала в 7 отделни части, след промяна на изпитващия екип и по повод записването на студентите за новата учебна година, проф. Г., в качеството си на ръководител Катедра „Музика“, възстановил „ненанесена“, по мнението на жалб. П., оценка по дисциплината „Камерен ансамбъл/камерен хор 1-ва част“. Според ответника студентката е подвела преподавателя си, като е показала оценка в студентската си книжка за „Камерен ансамбъл/камерен хор 2-ра част“, вследствие на което получила оценка в изпитния протокол, без реално да има такава за съответния семестър.

В обобщение ответника приел, че жалб. П. не е изпълнила основно свое задължение, като студент да спазва установените правила за поведение и вътрешен ред в Университета, регламентирани в чл. 135, т. 3 от Правилника, тъй като се е опитала да въведе в заблуждение преподаватели, университетската администрация и Ректора на СУ, като е нанесла оценки в студентската си книжка и е положила подписи до тях от името на съответните преподаватели. С това си поведение демонстрирала неспазване на установените правила за поведение и вътрешен ред в Университета.

Жалбата е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМА, като подадена в срок, срещу акт с неблагоприятно за молителите съдържание, а разгледана по същество е ОСНОВАТЕЛНА, поради следните съображения:

Оспореният административен акт е издаден от компетентен орган – оправомощено от ректора на Софийски университет „ Св. К. О.“ лице, съгласно отразеното в приложената по делото Заповед № 70.56-6/08.01.2020г., въз основа на делегиране на правомощия по реда на чл.74 от ЗВО.

Заповедта е издадена в предвидената от закона форма и съдържа необходимите реквизити – наименование на органа, наименование на акта, адресат на акта, правни и фактически основания за издаването му, разпоредителна част, дата на издаване и подпис, указания относно срока и реда за обжалване.

При издаване на обжалвания административен акт обаче са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, които са ограничили правото на защита на оспорващия и са препятствали възможността му адекватно да я организира. Съгласно трайно установената практика на Върховния административен съд, съществено е това нарушение, при наличието на което да повлияе върху съдържанието на акта, т.е. ако това нарушение не е допуснато, би се стигнало до постановяване на акт с различно съдържание.

Съгласно приетото в Тълкувателно решение № 4/22.04.2004г. по т.д. № № 4/2002г. на Върховния административен съд, което на основание чл.130 от Закона за съдебната власт е задължително за страните и съда: „...Необходимостта и задължителността на излагането на мотиви при издаване на акт от административния орган са решени с разпоредбата на чл. 15, ал. 1 и ал. 2, т. 3 от З.. По този начин се дава възможност на адресата на акта и заинтересованите лица да научат какви са фактите, мотивирали административния орган, да приложи една или друга правна норма. Мотивите дават възможност на по-горестоящия административен орган и съда да извършат проверката за законосъобразност на акта. Изключение от този принцип е предвидено единствено в случаите, посочени в чл. 15, ал. 3 от З., когато с акта се удовлетворяват изцяло направените искания и не се засягат права или законни интереси на други граждани и организации, както и когато въпросът е свързан със защита на класифицирана информация, представляваща държавна или служебна тайна. В тези случаи се посочва само правното основание за издаването на акта. По изложените причини липсата на мотиви във всички случаи е основание за отмяната на издадения административен акт...“.

В съответствие с наложилата се съдебна практика на Върховния административен съд, предвиденото в чл. 74, ал. 2 от ЗВО временно отстраняване на студент има характер на преустановителна принудителна административна мярка по смисъла на чл. 22 от Закона за административните нарушения и административните наказания, която се изразяват в едностранно неблагоприятно засягане на правната сфера на лицата и е свързана с ограничаването на права им. Тъй като принудителните административни мерки / ПАМ / са актове на държавно управление от категорията на индивидуалните административни актове, при преценка на тяхната валидност следва да се прилагат критериите за законосъобразност и действителност на индивидуалните административни актове.

Компетентен за издаване на разпореждане за отстраняване на студент, докторант или специализант при наличие на предвидените в закона предпоставки е ректорът, който управлява и представлява висшето учебно заведение. Това негово правомощие се извежда от разпоредбата на чл. 32, ал. 1, т. 4 от ЗВО, според която ректорът на висшето училище решава окончателно всички въпроси, свързани с приемането, отписването и преместването на студенти, докторанти и специализанти. Последният

се произнася по въпросите за придобиване или за загубване на статута на студент, докторант и специализант, както и за отстраняването на такива лица за определен период, което е форма на временно загубване на придобития статут – чл. 67 от ЗВО. В случая, предвид факта, че законът не предвижда минимален или максимален срок на отстраняването, излагането на мотиви относно срока на отстраняване има изключително важно значение. В конкретната хипотеза такива липсват и неминуемо засягат правната сфера на адресата. Това е така защото приложението на нормата на чл. 74, ал. 2 от ЗВО няма предвиден в закона правопрекратяващ за студента ефект и както е посочвал многократно Липсата на мотиви относно срока на приложение на отстраняването, е пречка за проверка доколко органът, приложил мярката, се е съобразил с целта на същата, респективно целта на закона и в тази връзка дали не е налице превратно упражняване на власт. Липсата на мотиви представлява съществен порок, който води до незаконосъобразност на оспорения акт и е самостоятелно основание за неговата отмяна. Както вида на наказанието, така и основанията, на което се налага наказанието не са регламентирани в ЗВО. Действително съгласно чл. 37 от ЗВО всички въпроси на устройството и дейността на висшето училище, неуредени в закона, се регламентират с правилника за дейността на висшето училище и други негови актове, а предвиденото в чл. 21, ал. 1, т. 2 от ЗВО академичното самоуправление включва и правото на висшето училище да урежда устройството и дейността си в собствени правилници, но при всички случаи това трябва да става в съответствие с този закон. Разпоредбата на чл. 74, ал. 2 от ЗВО изрично и изчерпателно изброява основанията за отстраняване на студентите за определен срок от висшето училище, поради което не е налице неуредено положение по смисъла на чл. 37 от ЗВО, нито общо положение, налагащо конкретизация с подзаконов регламент. Нормата на чл. 74, ал. 2 от ЗВО регламентира хипотезите, при които студент, докторант или специализант се отстранява от висшето училище за определен срок. Доколкото в закона не е разписан начинът за приложението на тази мярка и по аргумент от чл. 37 от ЗВО е налице препращане към Правилника за дейността на висшето училище.

В Тълкувателно решение № 16/31.03.1975г. на ОСГК на Върховния съд е прието, че „...Мотивите не е необходимо обаче да съвпадат по време издаването на административния акт или отказа и излагането на съображенията, по които административният орган е стигнал до едното или другото разрешение. Възможно е мотивите да предхождат издаването на акта и да се съдържат в друг документ, съставен с оглед предстоящото издаване на административния акт. Не съществува пречка мотивите да бъдат изложени и допълнително, след издаването на административния акт, стига да се постигат целите, които законодателят е преследвал с изискването за мотивиране на индивидуалните административни актове и отказите за издаване на такива... Мотивите към акта могат да бъдат изложени и отделно от самия акт, което като не е осъществено така, че в достатъчна степен да са защитени правата на лицата, води до неспазване на законоустановената форма на атакувания административен акт...“. В случая подобни данни не са изнесени.

Ответника се е произнесъл в противоречие с изискването за мотивираност на акта съгласно чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК, което лишава съдът от възможността да извърши контрол по същество върху неговата законосъобразност, касаеща съответствието му с приложимия материален закон /чл. 146, т. 4 от АПК/ и неговата цел /чл. 146, т. 5 от АПК/. Дори и да се приеме, че са налице някакви мотиви, то те са изложени формално, без конкретно обвързване с фактите по спора и удостоверяващите ги писмени доказателства. Ответника не е изложил каквито и да било разсъждения защо е достигнал до извода, че жалб. П. следва да бъде отстранена за срок от една година и на коя правна норма основава съждението си. Поради липса на обсъждане на тези обстоятелства, съдът е поставен в невъзможност да прецени правилно ли административния орган е приложил материалния закон. Налице са единствено доклади от св. М. и декана – проф. З., ведно с изпитни протоколи и копие на студентска книжка, в които обаче, също не са изложени каквито и да било съображения за това защо срокът на наказанието следва да бъде едногодишен. Тази липса на мотиви относно срока на принудителната административна мярка представлява съществено нарушение на изискването по чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК. Това е така, защото при определяне срок за приложение на ПАМ, органът действа в условията на оперативна самостоятелност, а тогава неизлагането на мотиви защо е избрал една конкретна възможност измежду различни такива, съставлява съществено нарушение на административнопроизводствените правила и основание за отмяна на акта, тъй като води до невъзможност съда да направи проверка дали е изпълнено изискването за съответствие на индивидуалния административен акт с целта на закона, което пък е условие за законосъобразност на акта, предмет на проверка по чл. 168, ал. 1, вр. чл. 146, т. 5 от АПК / така и Решение № 16177/2018 г., Решение № 7228/2018 г. на ВАС и др./.

Отделно от това по делото не са налице доказателствени източници, от които да е вино, че именно жалб. П. е нанесла процесните оценки в протоколите от изпитите и студентската си книжка. Подобни данни не се съдържат и в гласните доказателствени източници, изслушани в проведеното съдебно заседание по делото. Нито един от разпитаните служители в учебното заведение не твърди пред съда, че жалб. П. сама е нанесла въпросните оценки в съответните студентски книжа, като следва да се отбележи, че те са по-ниски от тези, които е получила по време на индивидуалните изпити. По делото не са налице данни, от които да се направи дори и хипотетичен извод за самоличността на лицето, допуснало поправката на студентските документи. Административният

орган не ангажира доказателства, от които да се направи обоснован извод, че именно оспорващата го е осъществила. От разговорите между нея и преподавателите, възпроизведени в съдебно заседание в разпитите на свидетелите, също не може да се направи подобно заключение, тъй като нито един от тях не твърди жалб. П. да е споделила, че именно тя е допуснала преправянето.

Оспорената Заповед противоречи и на целта на закона. Чл. 6 от АПК гарантира спазването на принципа на съразмерност, според който административните органи упражняват правомощията си по разумен начин, добросъвестно и справедливо, а административният акт и неговото изпълнение не могат да засягат права и законни интереси в по-голяма степен от най-необходимото за целта, за която актът се издава. Нормата на чл. 74, ал. 2 от ЗОВ дава оперативна самостоятелност на органа да определи срока за прилагане на ПАМ – временно отстраняване, като не определя нито минимален, нито максимален такъв. Следователно изцяло на преценката на ректора е оставено определянето на периода на отстраняване, който оптимално да кореспондира с допуснатото нарушение, с оглед постигане на преустановителните и превантивните цели на ПАМ. В процесния случай с отстраняването на жалбоподателя за една година, при положение, че по делото няма данни за предходни негови провинения, не е спазена целта на закона, така както е прокламирана в чл. 2 от ЗВО. Издаването на определен административен акт трябва винаги да бъде използван в рамките на закона и в изпълнение на неговата цел. Отклонението от това правило води до превратно упражняване на власт, както е в процесния случай.

Що касае твърдението за нищожност, следва да бъде отбелязано, че по принцип нищожността на един административен акт е порок, който е толкова тежък, че прави абсолютно невъзможно санирането му. На първо място, като безспорен критерий за нищожност в практиката и теорията е очертана липсата на компетентност на административния орган да издаде акта. Компетентността на административния орган е онзи кръг от въпроси от сферата на изпълнителната власт, които той едновременно е овластен и задължен да решава. Актовете и действията на административните органи извън този кръг са винаги нищожни и не пораждат правни последици. С оглед горепосоченото относно компетентността, следва да се приеме, че такъв порок в случая не е налице. На следващо място, нищожност на административен акт, съгласно практиката на ВАС, е налице, когато стабилен административен акт, от който добросъвестно са придобити права, се оттегля от неговия автор или се отменя от по-горестоящия административен орган. В разглеждания казус е очевидно, че липсва

такава хипотеза, която би предопределила нищожността на акта. Основание за обявяване на нищожност представлява и установяване на обстоятелството, че административен акт е издаден въз основа на друг нищожен административен акт, което в настоящия спор също не се установява. На последно място, като критерий за нищожност може да се приеме засягане на установената в закона форма при издаването на акта, до степен на същественост толкова сериозна, че да може да се приравни на липса на акт - липса на волеизявление; пълна липса на всякакви мотиви (и в заповедта и в съдържащата се към нея административна преписка); устно волеизявление, когато според закона е задължителна писмена форма. Такива в настоящия случай също не бяха установени.

На последно място в оспорената Заповед действително не се намира описание на датите, на които жалбоподателката според административния орган е нанесла резултата от съответните изпити, но от друга страна момента, в който започва да тече срока по чл.137, ал.4 от Правилника, за налагане на наказанието - в срок до два месеца от откриване на нарушение, но не по-късно от една година от извършването му е този, в който декана на ФНОИ е изготвил доклада по чл. 137, ал.3 от Правилника.

Поради тези съображения оспореният административен акт, следва да бъде отменен, като незаконосъобразен, заради допуснатите в хода на административното производство абсолютни процесуални нарушения.

С оглед изхода от спора, на основание чл. 143, ал. 4 от АПК, в полза на жалбоподателя, с оглед своевременно направеното изявление, следва да бъдат присъдени претендираните разноси – 10 лева - държавна такса, и 600 лева - адвокатски хонорар, които следва да бъдат възложени в тежест на ответника. Съдът не намира претендирания адвокатски хонорар за прекомерен, с оглед липсата на възражения в този смисъл от страна на процесуалния представител на ответника.

Предвид изложеното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, съдът

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалба Я. Б. П., чрез адв. Г., Заповед № РД-20-587/25.02.2021г., издадена от Ректора на Софийски университет „Св. К. О.“, с която като редовен студент е отстранена за срок от една година.

ОСЪЖДА Софийски университет „Св. К. О.“, да заплати на Я. Б. П. сумата от 610 лева, представляващи разноси по делото.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба в 14 - дневен

срок от съобщаването му, пред Върховния административен съд на Република България.

ПРЕПИСИ да се връчат на страните.

СЪДИЯ: